

Ľudia a fretky

Chov fretky v domácnosti sa v poslednej dobe stáva doslova módnym hitom, hoci to nie je žiadna novinka. Ľudia tieto malé dravce chovali už pred vyše dvetisíc rokmi. V tej dobe sa využívali na lovenie myši a potkanov a až neskôr ich z tohto postu vytlačili mačky.

Dnes sa tento jedinečný spoločník najčastejšie používa v poľovníctve na tzv. "fretkovanie", laboratórne alebo ako domáce zviera tak, ako pes alebo mačka. Tieto malé zvieratá majú veľmi veľký rozsah schopností. Vedia chodiť dozadu ako jazvec, potápať a plávať ako vydra, vie perfektne hrabať a podhrabávať, ak chce vylezieť aj na strom a prehrýzať drôtené pletivo je maličkosťou. Samozrejme smrdí ako tchor. Aj preto sa v Hollywoode z nej stala veľká filmová hviezda, zahrála si po boku známych hercov (Policajt zo Škóky, Pán Šeliem, Hviezdna pechota a v mnohých ďalších) a zarobila svojim pánom pekné peniaze.

Fretka žije aj voľne v prírode na Sardínii, Sicílii a v minulom storočí bola vysadená aj na Novom Zélande. Ak by sme fretku chovanú s ľuďmi vypustili do prírody, nevedela by sa o seba postarať a uhnula by.

Fretka vznikla pravdepodobne domestikáciou tchora svetlého. Pôvodná farba fretky je biela s červenými očami "albino" a až neskôr sa začala krížiť s tchorom tmavým, a tak vznikla fretka tchorovitej farby, nazývaná tiež tchorofretka. Dnes však poznáme rôzne farebné mutácie od bielej cez pieskovú, pomarančovú, až po takmer tmavo hnedú/

Pokiaľ ste sa rozhodli zaoberať sa fretku, malo by to byť zhruba 6 týždňové mláďa. Práve od 6 do 10 týždňov sa mláďa fretky učia všetko potrebné pre život: šplhajú, skáču a vydávajú sa na dobrodružné výpravy. Pre mláďa, ktoré si prine-

siete domov, sa najväčším kamarátom stanú vaše ruky. Môžete sa s ním hrať, zápasíť, prevracať ho na chrbát, pričom vám bude jemne hrýzť ruky, no ak vás uhryzne silnejšie, treba hru prerušiť, aby sa naučilo, že ak bude hrýzť, nikto sa s ním nebude hrať.

Pri výchove fretky je problematický hlavne prvý rok. Asi tak vo veku 6 mesiacov, keď sa vám bude zdať, že sa fretka konečne upokojila a skrotla, sa dostane do takzvanej puberty. Najobľúbenejšou hrou sa pre ňu stane lov na vaše nohy. Pravidlá tejto hry budú spočívať v tom, že sa z úkrytu vyrúti na vaše nohy, uhryzne vás, začne radostne poskakovať na všetkých štyroch nohách a kvokať, no hneď sa zase schová v úkryte. Zbaviť sa fretky v tomto období nieje riešením. Riešením sú hrubé ponožky, papuče a hlavne pevné nervy. Bitka a krik pri výchove fretky sú úplne zbytočné, fretka ich môže omylom považovať za výzvu k hre a vaša snaha vyjde nanivoč.

Zhruba v jednom roku sú fretky dospelé a začínajú sa postupne upokojovať a stávajú sa z nich dokonali domáci maznáčikovia.

Pri chove fretky v domácnosti sa môžete rozhodnúť či ju necháte voľne pustenú po byte celý deň aj bez dohľadu, alebo ju v dobe vašej neprítomnosti a v noci umiestnite do voliéry.

V bytoch je množstvo vecí, ktoré by mohli byť pre fretku nebezpečné. Či už sú to rôzne črepníkové kvetiny, ktoré môžu byť jedovaté, alebo otvorené okná, nakoľko fretky majú zlý odhad výšky. Tak isto aj rôzne otvory a diery o ktorých si myslíte, že sú malé a fretka sa do nich nezmesť tak sa mylíte. Fretka kam vopchá hlavu, tak tam sa zmesť celá a tak

sa "stúpačky" na WC alebo v kúpeľni stanú bludiskom odkiaľ sa fretka nemusí vrátiť. Voliéra sa stane pre fretku v dobe vašej neprítomnosti bezpečným miestom.

Fretky sú časovo nenáročné zvieratá. Prespia cca 18 až 20 hodín denne, takže ak sa im venujete zvyšných 5 až 6 hodín, tak im ku šťastiu nič nechýba.

Voliéru si môžete zakúpiť v chovprodukte, alebo si ju môžete dať zhotoviť na mieru u stolára. Minimálne rozmery takejto voliéry by mali byť: dĺžka 1m, šírka 0,7m, výška 1m.

Čo by nemalo chýbať vo voliére, alebo v byte, kde fretku chováte, je toaleta, kam sa chodí vykakáť a vycikať. Používajú sa toalety určené

mačky, ale už aj v našich chovateľských predajniach sa objavujú toalety určené pre fretky, ktoré majú trojuholníkový tvar a jednu stenu majú vyvýšenú. Toaletu je dobré umiestniť na jedno miesto a zbytočne ju neprenášať, aby si fretka zvykla na miesto, kde ju vždy nájde. Do toalety nasypete podstielku, najlepšia je hrudkujúca, ktorá po vyšpinení vytvorí hrudku, ktorú jednoducho lopatkou odstránite. Toaletu čistíme dva krát denne.

Ďalej treba vyčistiť misky na vodu a krmivo.

Ak chováte fretku voľne po byte, tak si miesto na spanie určite vyberie sama. Vyhľadáva teplé miesta, pri radiátoroch, no ale aj pri motoroch chladničiek, na čo treba dávať pozor. - Ak si toto miesto vyberie, tak jej tam môžete dať staré handry a tričky, do ktorých sa určite rada zamotá. Vo voliére na výber veľa miesta nebude mať, a tak postačí, ak jej tam do jedného rohu tak isto dáte nejaké staré handry.

Vo výbave by vám nemalo chýbať vodidlo s postrojom na prechádzky, ktorými sa fretka určite poteší. Vo zvieracích obchodoch sa predávajú špeciálne postroje pre fretky z nylonového materiálu z umelohmotným zapínaním, je však vhodné ho doplniť samonavraciacim flexibilným vodidlom, ktoré umožní fretke väčší výbeh. Nikdy však nepúšťajte svojho miláčika z vodidla!!!

Táto malá šelmička je mäsožravec, a preto by malo mäso tvoriť 60% kŕmnej dávky. Ostatných 20% tvoria obilniny, 10%

ovocie a zelenina, 10% mliečne výrobky.

Mladé fretky kŕmime 3 krát denne, dospelé 2 krát denne. Na trhu sa objavili aj špeciálne kŕmivá pre fretky, no ak sa nám zdajú drahé, tak ich nahradíme kvalitnejším kŕmivom pre mačky. Môžete sa rozhodnúť medzi granulami a mäsovými konzervami. Z našich skúseností najradšej prijímajú granulované kŕmivo určené pre mačky IAMS, alebo kŕmivo pre fretky SLUIS. Ďalej môžeme kŕmiť konzervami Whiskas junior. Podávame im strúhané jablká, banány, varenú mrkvu, cestoviny, varené i surové vajcia, tvaroh, biely jogurt. Niektoré jedince obľubujú maslo a med, ktoré však nemôžeme podávať každý deň.

Dospelým fretkám je vhodné jeden deň v týždni dať hladovku, musia mať však k dispozícii dostatok pitnej vody.

Pri dobrej starostlivosti a výžive sa dožívajú i viac ako 15 rokov.

Fretky sú veľmi inteligentné a hravé zvieratká. Svoju hravosť si zachovávajú po celý život. Majú svoj rozum a veľmi dobre si rozmyslia, či vás poslúchnu, alebo nie. V každom prípade sa vám za vašu trpezlivosť odvdáčia kamarátstvom a priateľnosťou. A nervy, ktoré ste takmer stratili pri ich výchove, vám vrátia kúskami, za ktoré by sa nemuseli hanbiť ani cvičené cirkusové zvieratá. *pokračovanie pištie*

Martina Hindická, Igor Heriban